

Culturele
ANBI

427ste concert

Maandag 18 november 2024
20.00 uur

Meccore String Quartet

Wojciech Koprowski, viool
Judyta Kluza-Sporniak, viool
Michał Bryła, altviool
Marcin Mączyński, cello

Thomas Beijer, piano

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

PROGRAMMA

Juliusz Zarębski (1854-1885)

Pianokwintet in g, op. 34 (1885)

Allegro
Adagio
Scherzo: Presto
Finale: Presto

Thomas Beijer (1988)

Five Ink Drawings for String Quartet (2024)

Improvisation with scratchy quills
Nightscape with masking fluid stars
A portrait in fine lines
Pitch black blotches
Rain sketch with bleeding ink

PAUZE

Johannes Brahms (1833-1897)

Pianokwintet in f, op. 34 (1862-1864)

*Allegro ma non troppo - Poco
sostenuto - Tempo I*
Andante, un poco Adagio
Scherzo: Allegro - Trio
*Finale. Poco sostenuto - Allegro non
troppo - Tempo I - Presto non
troppo*

--- 0 ---

Met het winnen van het Young Pianist Foundation Nationaal Pianoconcours in 2007, plaatste **Thomas Beijer** zich in de top van een nieuwe generatie jonge pianisten in Nederland. In 2022 ontving hij de Nederlandse Muziekprijs. Thomas Beijer is een

veelzijdig musicus met een breed repertoire en een grote passie voor kamermuziek. Ook ontplooit hij zich als componist. Wij interviewden hem eind september over zijn nieuwste werk *Five Ink Drawings for String Quartet*, dat vanavond voor het eerst klinkt. Naast zijn muzikale carrière is Thomas Beijer actief als schrijver en tekenaar. Het Poolse **Meccore String Quartet** bestaat sinds 2007 en heeft een goede internationale reputatie opgebouwd. Een flink aantal onderscheidingen onderstreept het hoge niveau van dit kwartet. Naast de cd-opnames getuigen ook de talrijke TV- en radio-opnames hiervan. Tweede violiste Aleksandra Bryła is met zwangerschapsverlof, haar plaats wordt vanavond ingenomen door **Judyta Kluza-Sporniak**, die vaker met het kwartet optrad.

--- 0 ---

Juliusz Zarębski kreeg zijn eerste pianolessen van zijn moeder en gaf al vanaf zijn tiende jaar uitvoeringen in de salons van zijn woonplaats Żytomierz. Na het gymnasium doorlopen te hebben vertrok hij in 1870 naar

Wenen, waar hij aan het conservatorium piano studeerde en compositielessen volgde. De normale duur van de opleiding was zes jaar, maar Zarębski zwaaide al na twee jaar af. Het conservatorium eerde hem voor zijn bereikte resultaten, en met twee gouden medailles op zak vertrok Zarębski naar Sint Petersburg om verder te studeren. Daar behaalde hij zijn diploma als 'vrije artiest'.

Zijn carrière als virtuoos begon met concerten in Odessa en Kiev in de lente van 1874, waarna

succesvolle optredens in Rome, Napels, Constantinopel, Warschau, Parijs, Londen en andere Europese steden volgden. De jonge pianist raakte bevriend met Franz Liszt, bij wie hij in 1874-1875 in Rome studeerde. De twee traden samen op in concerten en Liszt wendde zijn contacten aan om Zarebski's muziek uitgegeven te krijgen. Dat was vooral muziek voor piano solo, maar hij schreef ook enkele kamermuziekwerken. In 1878 werd Zarebski professor aan het Conservatorium in Brussel. Geschreven in het jaar van zijn voortijdige dood (1885) is het pianokwintet Zarebski's zwanenzang, een uitgesproken romantisch werk waarmee hij veel lof oogstte, vanwege de nauwe verwevenheid van piano- en strijkerspartijen.

In augustus 2022 was het Meccore String Quartet te beluisteren op het Delft Chamber Music Festival. (Toevallig toen ook met Judyta Kluza-Sporniak als tweede violiste.) Samen met pianiste Nino Gvetadze en mezzosopraan Nana Dzidziguri voerden zij *Maro* uit, een compositie van **Thomas Beijer**, handelend over het leven van de Georgische vrijheidsstrijdster Maro Makashvili. Daarna kwam het verzoek van het kwartet aan het adres van Thomas om ook eens een strijkkwartet te componeren. Het resultaat zijn de ***Five Ink Drawings for String Quartet***. Thomas licht toe: 'Een strijkkwartet heeft een zeker aura om zich heen, vanwege de lange traditie die van Haydn en Beethoven loopt naar Bartók en Ligeti. Ik dacht: wat ik *niet* ga doen is mijn stuk 'strijkkwartet' noemen, omdat ik me teveel bedolven zou voelen onder die historische last en omdat het toch een soort traditionele titel is, eigenlijk. Het zijn 'vijf

stukken voor strijkkwartet' geworden en omdat ik zo intensief met beeldende kunst bezig ben dacht ik: er zijn zoveel stukken die geïnspireerd zijn op tekeningen of schilderijen, en er zijn ook heel veel schilderijen en tekeningen die juist weer op muziek gebaseerd zijn, wat zou er nou gebeuren als ik vijf muziekstukken maak die zijn geïnspireerd op tekeningen van mezelf? Behalve dan dat die tekeningen niet echt bestaan, maar in mijn hoofd wel. Het zijn muzikale verklankingen van tekentechnieken, texturen en contrasten geworden.' Voor *Improvisation with scratchy quills* -kroontjespennen, of veren- stelde Thomas zich een tekening voor zoals Quentin Blake die gemaakt zou kunnen hebben. 'Blake is de tekenaar die de meeste mensen zullen kennen van de illustraties bij Roald Dahl. Hij schept met kroontjespennen een heel levendige, krasserige maar ook een beetje rommelige stijl. Of beter: het lijkt rommelig maar de lijnen staan precies op de goede plek en zijn heel expressief, waardoor het iets héél levendigs wordt.' Over *Nightscape with masking fluid stars*: 'Maskeervloeistof is een soort rubberachtige lijm. Die kun je op papier doen in strepen, of in drupjes. Dat droogt op en dan kun je er met verf of met inkt overheen werken. Als dat droog is kan je de maskeervloeistof er weer af halen, waardoor je uitsparingen krijgt. Ook daar maakt Quentin Blake gebruik van, hij maakt er vaak sterren mee. En ook daar heeft het levendigheid omdat het geen perfecte rondjes of stipjes zijn. Ik wilde met de maskeervloeistof een soort nocturne maken en dacht: hoe maak je *masking fluid stars*, maar dan voor strijkkwartet? Dat moet dan iets zijn met pizzicati en een soort gloed óm die pizzicati.

Het derde deel heet *A portrait in fine lines*. Daarbij denk ik aan de mooie tekeningen van Picasso, met die vloeiende lijnen. Hoe ik het in mijn hoofd heb is natuurlijk een beetje anders, maar echte fijn getekende lijnen leken me een mooi contrast met die *scratchy quills* en dat *nightscape*. Die delen hebben toch iets bedwelmends en weelderigs qua harmonische taal en dat wilde ik hiermee *juist* niet doen. Deel vier is *Pitch black blotches*, een gitzwart en woest soort scherzo. *Rain sketch with bleeding ink* is weer een langzaam deel. Inkt met water erbij, maar meer water zodat het echt uitvloeit. Ik vond het leuk om te bedenken hoe uitvloeiende inkt voor strijkkwartet zou klinken.'

Op 31 januari 1876 trad **Johannes Brahms** met het Florentijner Strijkkwartet op in het Amsterdamse theater Odéon, in een uitvoering van Brahms' eerste pianokwartet. Het was het laatste concert van zijn eerste bezoek aan Nederland. De dag erna werd het Florentijner kwartet, opnieuw in Odéon, bijgestaan door pianist Henri Coenen in Brahms' **Pianokwintet in f, op. 34**. Brahms vertrok begin februari weer uit Nederland, maar bij dit concert zat hij vast nog in de zaal. In de laatste decennia van de 19de eeuw was het, naast Henri Coenen, vooral Julius Röntgen die het werk telkens weer uitvoerde in ons land. Thomas Beijer begrijpt dat: 'Ik kan het niet vaak genoeg spelen, het is zo'n geweldig, ongelooflijk wonder van een stuk.'

Volgende concert: maandag 9 december
Quatuor Van Kuijk (strijkkwartet)
Haydn - Mozart - Poulenc - Trotignon - Fauré

Programmatoelichtingen en recensies
www.kamermuziek-deventer.nl